

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

ŠVIETIMO APRŪPINIMO CENTRAS

Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir savivaldybių biudžetų lėšomis finansuojamas projektas
„Inovacijos vaikų darželyje“, projekto kodas Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-01-0001

Priešmokyklinio ugdymo metodinės medžiagos priemonių rinkinių rengėjų stažuotės inovatyvių priemonių ir praktikų parodoje DIDACTA ataskaita

Stazuotės trukmė: 2019 m. vasario 19 – 23 d.

Stazuotės vieta: Kiolnas (Vokietija).

Stazuotės dalyviai - priešmokyklinio ugdymo metodinės medžiagos priemonių rinkinių rengėjai:
Stasė Ustilaitė, Renata Kondratavičienė, Žilvinas Karpis, Erika Poškevičienė

Stazuotės dalyviai **reflektavo bendrą parodos išpūdį, parodos edukologinę kryptį, edukologines tendencijas**. Pavyzdžiui: dalyvavimas parodoje DIDACTA leido pamatyti daugybę tikslingai orientuotų į konkrečių vaikų gebėjimų ir/ar kompetencijų ugdymą, projektinę veiklą, leidinių, skirtų pedagogams, taip pat išvelgti kelias tendencijas ugdymo srityje:

- Viena iš esminių idėjų – ugdymas grindžiamas trimis pagrindiniais principais – bendradarbiavimo, individualizavimo ir aktyvaus vaiko dalyvavimo – pedagogas kuria aplinką, kuri skatina ir padeda vaikui atsiskleisti (F. Fröbel'is).
- Kitas svarbus aspektas – pokyčiai švietimo sistemoje yra neišvengiami ir būtini – skaitmeninės technologijos sudaro galimybes pertvarkyti ugdymosi procesus ir išplėsti tradicines ugdymosi aplinkas. Kūrybingai derindami tradicinius ir skaitmeninius metodus, mokymo priemones, pedagogai gali pasiekti geresnių rezultatų, ugdydami vaikų problemų sprendimo, bendradarbiavimo ir kūrybingumo ugdymo gebėjimus.
- Akcentuojama, kad ugdymo esmė – kūrybingo, gebančio spręsti problemas ir bendradarbiauti su kitais vaiko ugdymas.

Dalyviai teigia, kad paroda skirta pedagogams ir kitiems suinteresuotiems asmenims, siekiantiems susipažinti su inovatyviomis priemonėmis ir praktikomis bei kūrybišku jų naudojimu, inovatyviai modeliuoti ugdymo turinį. Dalyviams pozityvų išpūdį padarė gausi inovatyvių priemonių naudojimo metodinės medžiagos bei kvalifikacinių tobulinimo seminarų pasiūla.

Paroda stazuotės dalyvius nustebino ir džiugino - puikiai organizuota, patogiai išdėstyta. Ankstyvajam ugdymui skirta atskira salė leido pamatyti aiškų vaizdą ir tendencijas būtent šio amžiaus tarpsnio vaikų ugdyme. Šalia ikimokykliniam/priešmokykliniam ugdymui skirtų metodinių priemonių nebuvo IT, kas sudarė teigiamą išpūdį. Norintiems gilintis į skaitmeninių priemonių švietimui pasiūlą buvo kita salė, kurioje nebuvo išskirtos amžiaus grupės, bet buvo galima atrasti ir priemonių ikimokyklinukams/priešmokyklinukams. Minimoms ir šios tendencijos: pirmiausia, tai išlaikomos ir palaikomos kelios pedagoginės kryptys (pvz. Montessori ar Štainerio), joms skirtos

priemonės, stendai, literatūra (pvz., Montessori Dachverband Deutschland e.V. (E059) <http://www.montessori-deutschland.de/>, Nienhuis Montessori B.V. (F061) <https://www.nienhuis.com/de/>). Labai pastebima tendencija aktyviam vaikų judėjimui skatinti. Ne tik daug stendų, skirtų pristatyti priemonėms, tačiau yra nemažai leidinių konkrečiai fizinio aktyvumo metodams aprašyti, skleisti (Sport-Thieme GmbH, D080, <https://www.sport-thieme.de/>, La Siesta GmbH, B089, <http://www.lasiesta.com/en/>, Kubler Sport GmbH, A029, <https://www.kuebler-sport.de/>). Dar viena kryptis - patyriminio ugdymo stiprinimui. Išvelgiamas ir labai didelis dėmesys muzikiniam ugdymui – eksponuojama ne tik gausybė priemonių (pvz., NINO, <https://ninopercussion.com/>), bet ir įvairių leidinių, metodinių rinkinių.

Išpūdingiausias ir naudingiausias PU medžiagos rengėjams pasirodė šie parodos stendai: Leidyklų *Cornelsen (C049)*, *Carlsen (D028)*, *Hatten Education AB (E0390)*, *Herder (D31/1)* stendai, kuriuose buvo galima susipažinti su ikimokykliniam/priešmokykliniam (ankstyvajam) ugdymui(si) skirtais moksliniais leidiniais, metodinėmis priemonėmis; fizinio aktyvumo skatinimui skirtomis priemonėmis, pristatytomis stenduose *Sport-Thieme GmbH (D080)*, *La Siesta GmbH (B089)*, *Kubler Sport GmbH (A029)*. Ikimokykliniam ir priešmokykliniam (ankstyvajam) ugdymui skirtos knygos, metodinės mokymo priemonės, žurnalai yra pagrįsti moksliniais duomenimis. Ugdymo turinys sukonstruotas remiantis pagrindinėmis į vaiką orientuoto ugdymo nuostatomis ir principais: ugdymas grindžiamas visuminiu vaiko pažinimu, atsižvelgiama į savitą vaiko augimą ir raidą, vaiko savarankiškumas ugdomas sudarant įvairias galimybes rinktis pasaulio pažinimo ir patirties kaupimo būdus, siekiama, kad vaikas ugdytųsi savarankiškumą, kūrybingumą, atsakingumą, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais asmenimis.

Leidyklos PROLog (D86) žaidimai („TwinFit“ „Game Good“ „Spielhaus“, „Symbolix“ ir kt.) skirti vaikų komunikavimo kompetencijos ugdymuisi (atminties lavinimui, naujų sąvokų mokymuisi, bandymams patiems kurti, pasakoti istorijas, tinkamai vartoti ir tobulinti savo gimtąją kalbą). Pavyzdžiui: 1) „Rory’s Story Cubes“ kauliukai su 6 skirtingų motyvų piešinukais – skirti vaiko vaizduotės, kalbos lavinimui. Vaikas meta kauliuką ir pagal išridentą paveikslėlį pasakoja istoriją; 2) Žaidimas „dasdieder“ yra skirtas vaikams, besimokantiems vokiečių kalbos kaip antros kalbos (tai artikelių, kurie mokantis vokiečių kalbos yra labai svarbūs mokymuisi) – tai įvairios kortelės su trimis skirtingo sudėtingumo lygmenimis – jas išsitraukus, reikia sukurti ir papasakoti istoriją. Kiekvienas žaidimas apima temas, kurios yra svarbios kasdieniame gyvenime, pavyzdžiui: "Prie pusryčių stalo", "Kūno dalys", "Namų ūkis", „Miegas“, „Kalbėjimas ir klausymas“ ir t.t. Visi žaidimai gali būti pritaikyti ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.

Interaktyvus parodų stendas „**Skaitmeninės inovacijos**“ (6.1, D130, E139), sukurtas bendradarbiaujant su Saarbrücken und Osnabrück universitetais ir Didacta asociacija, parodo, kaip mokymasis visą gyvenimą trunkančio mokymosi grandinėje tampa patirtimi. Naujos technologijos ir naujoviški įvairių dalykų pavyzdžiai kviečia vaikus pasinerti į nuotykius virtualioje erdvėje, žaviuose pasakos miškuose ar net skaitmeninėse pratybose džiunglėse ir tokiu būdu ugdytis per naujus pojūčius patirtus virtualioje erdvėje. Skaitmeninės inovacijos taip pat siūlo į kompetenciją orientuotas pritaikymo galimybes praktiniam naudojimui - konkrečiam, skaitmeniniam ir novatoriškam.

Kaip vienas iš išpūdingiausių stendų ar įdomių inovacijų minima atminties ir atidumo lavinimui per judesius skirta erdvinė priemonė. Viena dalis, tai lauko erdvėse įmanomi panaudoti dideli, patvarūs vertikalių įrenginiai su pažymėtais simboliais. Kita dalis - panašiu principu sudarytas žaidimas „Vic100“ - kubas iš trijų vertikalių plokštelių su ertmėmis užduoties kauliukams įdėti. Priemonės atrodo inovatyvios dėl pateikimo ir koncepcijos. Kūrėjai apjungė erdvinio mąstymo,

atminties ir atidumo bei susikaupimo lavinimą ir aktyvią veiklą per judesį ir pojūčius. Stendas A078, lebylo UG (haftungsbesch.) + Co. KG <https://lebylo.de/>. Kūrėjų įvardijama kryptis – įtraukusis mokymasis. Kūrėjai teigia, kad mokymasis per žaidimą patrauklus ir įdomus, mokymosi dalykai pateikiami žaidimo forma. Užduotys parengtos taip, kad, vykdydami konkrečią užduotį, vaikai gali stiprinti savo gebėjimus.

Įspūdingiausi ir naudingiausi PU medžiagos rengėjams pasirodė šie parodos pranešimai: Žaidimai kaip talentingų vaikų praturtinimas (Spiele als Enrichment/Anreicherung für begabte Kinder). Frau Willeke Rol, 10:00-10:45. (Bendrajam ugdymui skirtoje salėje vyko pranešimai, tačiau visi jie buvo vokiečių kalba, todėl dalis stažuotės dalyvių, nekalbančių vokiškai, negalėjo jų išklaudyti).

Parodoje akivaizdžiausios šios PU STEAM ugdymo tendencijos:

D020 stendas

Austrijos Finken-Verlag GmbH (www.finken.de) kompanijos pristatomos **Logico priemonės** skirtos vaikų matematinių gebėjimų – loginio mąstymo – ugdymuisi. Kompanija siūlo daugybę paruoštų kortelių rinkinių PRIMO, PICCOLO, MAXIMO ir kt. (https://www.finken.de/logico/katalog/produktart_logico/logico-sets.html?dir=desc&order=erscheinungsdatum).

Pvz. 16 LOGIKO – į rinkinį įeina keturios skirtingų tipų užduotys skirtos komunikacijos kompetencijos (atpažinti skiemenis), matematinių gebėjimų (rūšiuoti, sudaryti eilutes, skaičiuoti) ir suvokimo (rasti trūkstamus ženklus) ugdymuisi. Žaisdami su minėtomis kortelėmis, vaikai sužino, ko tikėtis mokykloje.

B71 stendas

Learning lebylo by Loading (<https://lebylo.de/VICU%20100/>) – vaikų atminties, erdvinio mąstymo, dėmesio koncentracijos lavinimui ir smalsumo žadinimui skirta priemonė „ViCu 100“. Tai trijų skaidrių vertikalių plokštelių kubas su erdmėmis užduoties kauliukams įdėti. Vaikas gauna užduoties kortelę, kurią gali stebėti 10 sekundžių. Laiką fiksuoja smėlio laikrodis. Tuomet iš atminties turi sudėlioti skaičių kombinaciją kauliukų pagalba kubo sienelėse. Skaičius reikia sudėlioti atitinkamose vietose. „ViCu100“ yra suprojektuotas taip, kad galima atlikti skirtingo sudėtingumo užduotis, žaidžiama su trimis plokštelėmis iš eilės. 1 konkreči idėja ikimokyklinio/priešmokyklinio ugdymo grupėms.

Vienas iš akivaizdžiausių STEAM ugdymo tendencijų pavyzdžių būtų įmonės Dusyma Kindergartenbedarf GmbH (stendai D030, D031, http://www.dusyma.com/WFS/webshop/de_DE/-/EUR/Impressum-cms-page.imprint) siūlomos įvairios priemonės darželiams bei jų pritaikymas. Įmonė siūlo daugybę priemonių praktinei veiklai. Labiausiai įstrigo paprasta, bet efektyvi priemonė - gražtai vaikams, skirti konstravimui iš kartono, detalių sujungimui. Tai leidžia patiems vaikams užsiimti inžinerinių sprendimų paieška, praktiškai įgyvendinti suplanuotą, nupieštą statinių kūrimą. Kitas puikus sprendimas- skirtingo tankumo trijų tinklų bokštelių daiktų (kruopų) rūšiavimui pagal dydį. Tai irgi galėtų būti tiek praktinių veiklų centras, bet kartu ir kaip kalbinio ugdymo veiklų dalis ar pan.

Dalyviams patiko ir įvairūs pojūčių kampeliai, kambariai. Panašiu principu įrengtą jutimams lavinti skirtą sienelę pastebėta ir Londono mokslo muziejuje, vaikams skirtoje erdvėje (stažuotė BETT parodoje). Todėl smagu stebėti, kad kuriantys priemones suvokia vaiko ugdomosios aplinkos svarbą, žvelgia į aplinką, kaip į ugdymo priemonę.

Buvo nemažai kūrybinių dirbtuvių, veiklų, kuriose siūloma patiems parodos dalyviams išbandyti, žaisti, kurti. Viena iš vykusių praktinių veiklų, skirtų pedagogams, būtų puiki idėja STEAM kryptiai. Tai veikla, kai iš antrinių žaliavų (kamščių) pasigamintas vabzdys (mašina, gyvūnas ar pan.-

kūrybiškumo lavinimas) sujungiamas su dviem visiškai paprastais, saugiais naudoti vaikams elementais - laikrodžio baterija bei mobilusis telefono detale, sukeliančia vibravimą. Toks nedidelis įtaisas „atgaivina“ sukurtą objektą. Nuostabi, paprasta, įgyvendinama idėja (**Lego education** standas).

Parodoje akivaizdžiausios šios PU darnaus vystymosi (prasmingas ugdymasis, lygios galimybės, prieinamumas) tendencijos: parodoje DIDACTA buvo galima pamatyti labai daug įvairių leidinių įtraukiamam ugdymui (inclusive education) mokslinių knygų, periodinių žurnalų, metodinių priemonių rinkinių, plakatų, vaikų pažangos vertinimui skirtų instrumentų. Periodiniuose žurnaluose skelbiama medžiaga yra grindžiama moksliniais tyrimais. Pavyzdžiui, *Zeitschrift für Heilpädagogik* – tai specializuotas periodinis žurnalas, kuris yra teminis ir jame pateikiami mokslu grįsti įrodymai bei metodiniai patarimai pedagogams. Pvz., 2018 m. Nr. 12 žurnalo numeryje pedagogai gali rasti patarimų, kaip dirbti su regėjimo negalę turinčiais asmenimis per įvairių dalykų (chemijos, sporto, anglų k., muzikos) pamokas, taikant universalaus dizaino strategiją.

Stažuotės dalyviams įspūdį padarė interaktyvios sienos, sukurtos pagal knygas su pasakų motyvais. Vaikai, klausydamiesi skaitmeninės istorijos, atlieka lavinamąsias užduotis. Šios technologijos naudojimas grupėje gali lavinti vaikų judesių koordinavimą, reakciją bei loginį mąstymą.

Prieinamumo, lygių galimybių tendencijos, suvokimo, jog reikia sparčiai reaguoti į pokyčius pavyzdžiu įvardijamas **Polylino (C129)**, <https://www.polylino.de/> standas. Jame pristatomos įvairios dvikalbės priemonės (viso 12 kalbų), kad į švietimo įstaigą patekęs vaikas, kurio gimtoji kalba nėra tos šalies kalba, nebūtų išskiriamas, galėtų veikti kartu su visais ir mokytis, turėdamas lygias galimybes.

Genau stende (<https://www.genau-lernhefte.de/>) pristatomi pratybių rinkiniai - užduočių sąsiuviniai priešmokyklinukams, kurie yra identiški išoriškai (Basiskompetenzen- Grundlagen für das Individuelle Förderung). Viduje užduotys sudėliotos taip, kad sunkumų turintis vaikas (ar, pvz., autizmo spektro sutrikimų turintis vaikas) galėtų matyti tik dalį kitiems pateikiamos užduoties (mažinamas užduočių kiekis, jos pateikiamos didesniu formatu, nors bazinis žinių lygis išlaikomas).

IT tendencijos plačiai atskleistos atskiroje salėje, skirtoje tik skaitmeniniams dalykams.

.Parodoje stažuotės dalyviams akivaizdžiausios pasirodė šios PU IT ugdymo tendencijos:

- Siekiant, kad pedagogai tikslingai naudotų skaitmenines technologijas yra svarbu, kad:
 - jie būtų aprūpinti ir turėtų galimybę naudoti naujausias skaitmenines technologijas;
 - pedagogai turėtų tam reikalingas dalykines, didaktines kompetencijas, kurios įgalintų skaitmenines technologijas naudoti tikslingai, suvokiant prasmę;
 - Vaikų ugdymo procese šeima atlieka pagrindinį vaidmenį, todėl būtina tobulinti bendradarbiavimo su šeima formas, taip pat ir naudojant skaitmenines priemones.
- Pačios technologijos savaime nesukuria ugdymosi proceso pažangos ir sėkmės – siekiant ugdymo praktikoje realizuoti inovatyvius ugdymosi metodus, technologijas, svarbus visų suinteresuotų šalių (pedagogų, leidyklų, švietimo politikų, verslo) bendradarbiavimas – pedagogas turėtų gauti reikiamą dalykinę, didaktinę-metodinę pagalbą.
- Juodas lentas keičia interaktyvūs ekranai, tinkantys vaikų meninės raiškos veikloms, kūrybiškumo, verslumo ugdymui, konstravimui, garso įrašymui, skaitmeninių pasakojimų kūrimui su galimybe perklausti.
- Pritaikomas dalykas būtų 3D spausdintuvo principu veikiantis 3D rašiklis. Vaikas gali „piešti“ erdvinius piešinius- pagal savo paties sukurtą piešinį, maketą ar tiesiog kurdamas čia ir dabar.
- Prie IT priskirtinas ankstyvojo ugdymo salėje eksponuotas šviesos stalas - projektorius su projektuojamu ant sienos vaizdu. Nauja tai, kad šviesos stalo- projektoriaus kūrėjai pristatė jį su įvairiomis galimybėmis ugdymui, su priemonėmis, tikslingai skirtomis, pvz.,

matematiniams gebėjimas, kūrybiškumui, erdviniam suvokimui ir t.t.(gamintojas **KLAX**, standai E030,035, 037, <https://klax.de/>).

Parodoje akivaizdžiausios šios PU kompetencijomis grįsto ugdymo tendencijos:

D86 standas

- Leidyklos PROLog žaidimai („TwinFit“ „Game Good“ „Spielhaus“, „Symbolix“ ir kt.) skirti vaikų **komunikavimo kompetencijos ugdymuisi** (atminties lavinimui, naujų sąvokų mokymuisi, bandymams patiems kurti, pasakoti istorijas, tinkamai vartoti ir tobulinti savo gimtąją kalbą ar mokytis antros kalbos). Pavyzdžiui: 1) „Rory’s Story Cubes“ – tai kauliukai su 6 skirtingų motyvų piešinukais – skirti vaiko vaizduotės, kalbos lavinimui. Vaikas meta kauliuką ir pagal išridentą paveikslėlį pasakoja istoriją; 2) Žaidimas „dasdieder“ yra skirtas vaikams, besimokantiems vokiečių kalbos kaip antros kalbos (tai artikelių, kurie mokantis vokiečių kalbos yra labai svarbūs mokymuisi) – tai įvairios kortelės su trimis skirtingo sudėtingumo lygmenimis – jas išsitraukus, reikia sukurti ir papasakoti istoriją. Kiekvienas žaidimas apima temas, kurios yra susijusios su vaikui artima kasdiene aplinka, pavyzdžiui: "Prie pusryčių stalo", "Kūno dalys", "Namų ūkis", „Miegas“, „Kalbėjimas ir klausymas“ ir t.t. Visi žaidimai gali būti pritaikyti ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.

B9 standas

- **Stapelstein (www.stapelstein.de)** – tai vaikų fizinio aktyvumo skatinimui skirtas priemonių rinkinys, kurį sudaro 120 dalių „stapelstein‘ai – mobilūs, skirtingų spalvų, lengvi (180 g svorio), bet galintys atlaikyti 150 kg apkrovą, minkšti, draugiški vaikui blokeliai/dubenėliai: <https://www.startnext.com/kinderinbewegung>

Vaiko sveikata ir gerovė yra tiesiogiai susijusi su fizine veikla, nes vaiko motorinis ir pažintinis vystymasis vyksta tik judant. Fizinis aktyvumas yra raktas į holistinį, sveiką kiekvieno vaiko vystymąsi ir todėl turėtų būti neatsiejama kasdienio vaikų gyvenimo dalis. „Stapelstein‘ai“ tai daugiafunkcinė priemonė skirta vaiko fizinio aktyvumo skatinimui (jį taikant galima atlikti įvairius fizinius pratimus/fizines veiklas ir judėti ribotoje erdvėje), koordinacijos, koncentracijos ir dėmesio sutelkimo lavinimui (**sveikatos kompetencija**); ją galima pritaikyti mokant vaikus pažinti skaičius, spalvas, skirtingus dydžius, formas, daiktus, jų padėtį erdvėje (**pažinimo kompetencija**), ugdyti vaikų kūrybingumą ir lavinanti vaizduotę. „Stapelstein‘ai“ saugūs, draugiški vaikui, ergonomiški, neužimantis daug vietos, patvarūs, atsparūs vandeniui – juos galima naudoti tiek patalpose, tiek lauke.

Ne viename stende siūlomas įvairių atvirukų, kortelių, kauliukų naudojimas pasakojimo kūrimui. Viena iš stendų, **ProLog (A091, <https://www.prolog-shop.de/>)** pateikiami logopedams, kalbos specialistams skirtų priemonių rinkiniai. Tai ir įvairūs žaidimai (detektyvinės istorijos, kauliukai istorijoms kurti, skatinimas atrasti pasakojimą naudojant tuos pačius rinkinius kitaip). Stende **F45** - komunikacinei kompetencijai skirtos priemonės. Siūlomi pasakojimams pagal korteles kurti rinkiniai. Kitas siūlymas - mini teatras, kurio foną gali kurti patys vaikai arba naudoti pagal skaitomą pasaką. Yra keletas veikėjų ant pagaliukų, mini scena ir tam skirtos dekoracijos. Vaikai patys renkasi veikėjus, kuria pasakojimą. Parodoje teko matyti daugybę įvairių rūšių lėlių pristatymų, skirtų teatriniam vaidinimams, t.y., tai dar viena tendencija, stebima parodoje - didelis dėmesys šiai sričiai. Stendas **A083 Geliebt Gelebtes Alphabet (<https://alphabetshop.eu/en/>)** pateikia kitokią požiūrį į abėcėlės mokymąsi. Teigiama, kad smegenys „sueda“ reikalingą informaciją ten, kur reikia, kad skaitymas gali būti intuityvus, todėl tekste ryškinamos raidės, kurias mokomės, gaminamos erdvinės raidės, žaidžiama jomis, kol forma-garsas-raidė vaizdas tampa sąmoningo skaitymo pradžia. Jungiamas motorikos, klausos ir regos pojūčių naudojimas. Stende **098**

(<https://www.verband-sonderpaedagogik.de>) eksponuoti leidiniai pedagogams, kalbos ugdymo tyrimams, atspindimos įvairios kalbos ugdymo tendencijos, kryptys.

Dalyviai taip pat pastebi, kad pedagogams, atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius ir individualumą, suteikiamos galimybės bei priemonės ugdyti priešmokyklinio amžiaus vaikų bendruosius gebėjimus (mokėjimą mokytis, verslumą, kūrybiškumą).

Stažuotės dalyviai išskiria šias PU metodinių priemonių kūrimo tendencijas parodoje ir analizuoja šias pastebėtas metodinių leidinių koncepcijas ir sandarą:

Stamer-Brandt P. (2018). Projektarbeit in der Kita. –Verlag Herder GmbH, Freiburg im Bressgau.

Tai metodinis leidinys/mokymo priemonė, skirta projektinei veiklai vaikų darželyje. Knyga suskirstyta į 4 modulius (skyrius). 1 skyriuje pateikiama informacija apie tai, kodėl projektinės veiklos turėtų būti organizuojamos vaikų darželyje; kokie yra projektinės veiklos privalumai; kaip įtraukti vaikus į projektinę veiklą ir, taikant projektinės veiklos metodą, ugdyti XXI amžiui svarbias kompetencijas; projektinė veikla ir įtraukusis ugdymas; pedagogo vaidmuo į projektinę veiklą įtraukiant tėvus – patarimai kaip tai padaryti. 2 skyrius (modulis) skirtas planavimui: jame aprašoma, kaip atlikti situacijos analizę, kaip pateikti klausimus situacijos analizei, kaip aktyviai klausytis ir išgirsti vaikų balsą; pateikiami praktiniai pavyzdžiai. 3 skyriuje (modulyje) pateikiama informacija apie tai, kaip svarbu atkreipti dėmesį įgyvendinant projektą ir 4 skyrius (modulis) yra skirtas projektinės veiklos dokumentavimui ir vertinimui.

Pastebėta tendencija naudoti jau sukurtus scenarijus vaikų integruotoms, projektinėms veikloms, eksperimentams vykdyti. Prieiga per internetą: <https://www.sciensation.org/listAllExperiments.html>.

Dalyviai, svarstydami būsimų metodinių rinkinių koncepciją, pastebi ir mini šią koncepciją: tai vieno iš periodinių leidinių priedas; kas ketvirtį išleidžiami du rinkiniai, vienas iš jų – vaikams iki 3, kitas, 3-6 metų; rinkinius sudaro po 15 rinkinių (4 lapų) projektų idėjų, skirtų tam metų laikui; kiekvienam siūlomam projektui trumpas aktualumo pagrindimas, siūlomos veiklos vaikams, idėjos ir temos plėtojimo galimybės pedagogams. Manychiau, tai tik patvirtino, kad einame teisingu keliu, mąstydami apie.

Stažuotės dalyviai, rengdami PU rinkinius pedagogams, ketina panaudoti šias idėjas:

- Siekiant priešmokyklinio amžiaus vaikų saviraiškos, savo idėjų įgyvendinimo, tikslinga daugiau dėmesio skirti viešo kalbėjimo gebėjimams ir sceninės kultūros puoselėjimui (patiems vaikams pasigaminti lėles, kitus personažus, kurti scenarijus, vaidinti).
- Vaikų kūrybingumo ugdymui naudoti antrines žaliavas – vaikai patys suprojektuoja ir pasigamina, pavyzdžiui, laivą, raketą, namą ir pan. iš antrinių žaliavų (kartono, popieriaus ir kt. priemonių).
- Pastaruoju metu gana populiari spalvinti mandalas (jų spalvinimas padeda sumažinti įtampą, atsipalaiduoti – sveikatos kompetencija), tačiau galima kartu su vaikais kurti mandalas gamtoje – iš natūraliai gamtoje randamų akmenėlių, šakelių, kankorėžių, gėlių, lapų, sodo, daržo gėrybių ir t.t. – vaikų kūrybingumo ugdymas.
- Kaip labiausiai įmanomą pritaikyti idėją įvardinama firmos Finken-Verlag GmbH, (D020, www.finken.de) pristatomos priemonės **Logico**. Atsižvelgiant į projekto „Inovacijos vaikų darželyje“ atliktą tyrimą, kuriame kalbama apie tai, kad matematinio raštingumo lavinimas nėra dažnas ir sistemingas, mūsų darželiuose to trūksta, Logico priemonės galėtų padengti kai kurių gebėjimų ugdymą. Tai priemonės, kurių naudojimas apmąstyta atsižvelgiant į vaikų amžių. Viena dalis yra rėmelis (lentelė), su skirtingu skaičiumi spalvotų judančių žymeklių.

Kita dalis yra parengti kortelių rinkiniai (formoms, skaičiams, trūkstantoms piešinio dalims, tekstūrai ir t.t. pažymėti). Primo priemonės skirtos vaikams nuo 3 metų. Amžius iki kada, nėra griežtai apibrėžtas- 6, 7, 8 metai. Tai leidžia suprasti, kad priemonių sudarytojai yra pagalvoję ir apie skirtingų gebėjimų vaikus. Rėmeliuose šio amžiaus vaikams duodami 6 pasirinkimai. Piccolo- vaikams nuo 6 iki 9, 10 ar net 11 metų, arba kitaip 1- 2 klasei. Pasirinkimui, užduočiai pažymėti duodama rinktis iš 10. Maximo skirta vaikams nuo 8 iki 10, 11 metų arba kitaip tariant, 3-4 klasių mokiniams. Pasirinkimų skaičius – 18. Įmonė siūlo daugybę paruoštų kortelių rinkinių. Medžiaga gali būti skirta matematikos sričiai, pažinimui, kalbai ar socialiniams gebėjimams ugdyti, bet viskas per loginį (kritinį) mąstymą. Manau, tokia priemonė galima ir gana lengvai pritaikoma arba gali būti panaudota kaip idėja sukurti panašiu principu mums aktualias priemones.

Stažuotės dalyviai yra įsitikinę, kad Lietuvoje labai svarbu tobulinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų projektinės veiklos planavimo, vykdymo, vertinimo, dokumentavimo gebėjimus. Pedagogams reikia refleksijos gebėjimų, stebėjimo ir dokumentavimo įgūdžių, kompetencijos, leidžiančios jiems susidoroti su įvairove visais lygmenimis. Taip pat lyderystės ir skaitmeninių gebėjimų.

Dalyvių manymu, reikėtų kurti scenarijus, įgalinančius pedagogus technologijas pritaikyti pagal vaikų poreikius: ugdymą individualizuoti ir diferencijuoti, ugdyti priešmokyklinio amžiaus vaikų bendruosius gebėjimus (mokėjimą mokytis, verslumą, kūrybiškumą) bei įtraukti visus vaikus į ugdymosi procesą.

Stažuotės metu parodoje PU medžiagos rengėjus nustebino tai, kad Vokietijoje leidžiama labai daug pedagogams skirtų periodinių leidinių skirtų naujienų ir inovacijų švietime pristatymui, gerosios patirties sklaidai; kad daug dėmesio skiriama problemų yra susijusių su darželiais, mokyklomis, universitetais, švietimu ir tęstiniu mokymu, sprendimui; kad remiamasi ne tik teoretiku, bet ir specialistų praktikų patikrintomis žiniomis, praktiniais patarimais ir idėjomis kasdieniniam pedagoginiam darbui ir supažindinama su dabartiniais renginiais švietimo rinkoje.

Stažuotės metu parodoje PU medžiagos rengėjus pradžiugino tai, kad kiekviena parodos salė turėjo savo kryptį – ikimokykliniam ir priešmokykliniam ugdymui buvo skirta atskira 9 salė – ir buvo galima tiksliai susipažinti su ikimokykliniam/priešmokykliniam (ankstyvajam) ugdymui skirtomis priemonėmis bei metodine medžiaga. Džiugino tai, kad pedagogai gauna didelę paramą ir turi galimybę patenkinti, augančius jų profesijos poreikius – jiems skirti didaktiniai, metodiniai leidiniai tikėtina padeda diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą, mokytis bendradarbiaujant. Taip pat dalyvius džiugina naujausių technologijų ir praktinių idėjų apie ugdymą(si) siejimas.

Dalyvius stebino ir džiugino, kad Vokietijoje taip rūpinamasi švietimu, pedagogų profesinio lygio palaikymu. Ypatingai stebino metodinių leidinių, skirtų ikimokyklinio/priešmokyklinio ugdymo pedagogams gausa (Cornelsen (C049) <https://www.oldenbourg-klick.de/>, Carlsen (D028) <https://www.carlsen.de/>, Hatten Education AB (E039) <https://www.hattenforlag.se/>). Pedagogų profesinio lygio palaikymui, švietimo naujų kryptų ir idėjų diegimui labai svarbūs metodiniai leidiniai, periodika. Vokietijoje stebėti ne tik pristatomos priemonės, bet ir jų naudojimo aktualizavimas, pagrindimas, padedant suvokti leidinius; labai džiugino pusiausvyra tarp priemonių ir leidinių, kas verčia susimąstyti ir ieškoti tokių galimybių Lietuvoje (dauguma priemonių į Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigas ateina tik dėl jų patrauklaus gamintojų pateikimo, tačiau tai dažnai nebūna metodiškai pagrįsta, neaišku, kam ir kodėl priemonė skirta).

Taigi, stažuotės metu dalyviai: reflektavo bendrą parodos išpūdį, parodos edukologinę kryptį, edukologines tendencijas; nagrinėjo išpūdingiausius ir naudingiausius PU medžiagos rengėjams

parodos standus, pranešimus; akivaizdžiausias PU STEAM ugdymo tendencijas, darnaus vystymosi (prasmingas ugdymasis, lygios galimybės, prieinamumas) tendencijas, IT ugdymo, kūrybiškumo ugdymo tendencijas, PU kompetencijomis grįsto ugdymo tendencijas. Pastebėtina, kad objektyviai ir adekvačiai vertindami parodos turinį ir išpūdžius, dalyviai daug labiau, negu BETT parodos refleksijoje, gilinosi į darnaus vystymosi (prasmingo ugdymosi, lygių galimybių, prieinamumo) tendencijų raišką. Stažuotės dalyviai nagrinėjo PU metodinių priemonių kūrimo tendencijas parodoje ir analizavo pastebėtas metodinių leidinių koncepcijas ir sandarą. Stažuotės dalyviai, rengdami PU rinkinius pedagogams, ketina pasinaudoti stažuotės patirtimi ir konkrečiomis idėjomis, ypač projekcinio ugdymo(si) metodologija.

PU rinkinių rengėjų grupės vadovė doc. dr. Vitalija Gražienė

2019 03 09

